

UDC 377.8

SCOPUS CODE 3304

<https://doi.org/10.36073/1512-0996-2026-3-239-244>

პროფესიული განათლების მასწავლებლის ციფრული უნარების დეფიციტი

თეა ჩხიკვაძე

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიზნესტექნოლოგიების
ფაკულტეტის დოქტორანტი, საქართველო
E-mail: teatea093@gmail.com

რეცენზენტები:

თ.რევაზიშვილი, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბიზნესტექნოლოგიების ფაკულტეტის
საჯარო მმართველობისა და ელექტრონული ბიზნესის დეპარტამენტის მოწვეული პროფესორი
E-mail: t.revazishvili@gtu.ge

თ. მენაბდე, საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის, ინფორმატიკისა და მართვის სისტემების
ფაკულტეტის ასოცირებული პროფესორი
E-mail: t.menabde@gtu.ge

ანოტაცია. პროფესიული განათლება ეკონომიკის ხერხემალია, შესაბამისად, როგორც სახელმწიფო, ისე თითოეული ჩვენგანი უნდა ვეცადოთ წვლილი შევიტანოთ ამ მიმართულების განვითარებაში. დღესდღეობით საქართველოს პროფესიული განათლების სისტემაში პრობლემები რამდენიმე მიმართულებით გვხვდება. ერთ-ერთია პროფესიული მასწავლებლის ციფრული კომპეტენციის დეფიციტი. აქ იკვეთება ორი მიმართულება: 1. პროფესიული მასწავლებლის უნარი სწავლების პროცესში გამოიყენოს თანამედროვე მეთოდები და ტექნოლოგია და 2. ბიუროკრატიული საკითხების მოგვარება. ხშირად სტუდენტი აფიქსირებს სურ-

ვილს გაკვეთილი ჩატარდეს თანამედროვე მეთოდებით, რაც გაკვეთილს საინტერესოს გახდის და გაზრდის მის დაინტერესებას. მასწავლებლის ციფრული კომპეტენცია (TDC) განათლებაში ტექნოლოგიების ეფექტური ინტეგრაციის მნიშვნელოვანი პირობაა და ის დამოკიდებულია პირად და კონტექსტთან დაკავშირებულ ფაქტორებზე. პროფესიული განათლების სფეროში ციფრული კომპეტენციის შესახებ კვლევა ჯერ კიდევ მწირია. დიגיტალიზაცია ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში კვლავ მკვეთრად გამოჩნდა როგორც განათლების პოლიტიკის ცენტრალური აქცენტი. ეს განსაკუთრებით ეხება პროფესიული განათლებისა და მომზადების (VET) სექტორს, რომელიც ყო-

ველთვის ორიენტირებული იყო როგორც მისი ურთიერთდაკავშირებული, ისე განუყოფელი კომპონენტების, ეკონომიკისა და განათლების მხარდაჭერაზე.

ეკონომიკაზე ორიენტირებულმა საუბრებმა ასევე ხელი შეუწყო პოლიტიკური ცნობიერების ამაღლებას განათლების, კერძოდ, პროფესიული განათლების მნიშვნელოვან როლზე. მართლაც, პროფესიული განათლება წარმოადგენს ეფექტური ციფრული ეკონომიკის ერთ-ერთ ჩარჩო მოთხოვნას. ეს აშკარაა ზოგიერთ პოლიტიკურ დოკუმენტში, რომელიც ეხება შვეიცარიას, ქვეყანას, რომელსაც აქვს ერთ-ერთი ყველაზე განვითარებული პროფესიული განათლების სისტემა; ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაცია [OECD], 2009). შვეიცარიის პროფესიული განათლების სისტემა, რომელიც მოიცავს უმაღლესი სასწავლებლების მოსწავლეთა ორ მესამედს, ორგანიზებულია სკოლაზე და სამუშაოზე დაფუძნებულ კურსებს შორის მონაცვლეობით. შეგირდები კვირაში სამიდან ოთხ დღემდე მუშაობენ კომპანიაში, კომპანიის შიდა ტრენერის ხელმძღვანელობით და კვირის დანარჩენ დღეებში დადიან პროფესიულ სკოლაში.

საკვანძო სიტყვები: კოლეჯი; პროფესიული განათლება; სტანდარტი; ციფრული კომპეტენცია.

შესავალი

პროფესიული განათლება ისეთი ტიპის განათლებაა, რომელიც უზრუნველყოფს პიროვნების პრაქტიკული უნარებით აღჭურვას. პროფესიული

განათლების მიზანი საქართველოში ქვეყნის ეკონომიკური განვითარება, სოციალური ინკლუზია და მთელი ცხოვრების განმავლობაში ადამიანის პროფესიული და პიროვნული განვითარების ხელშეწყობაა. ასევე ერთ-ერთ მთავარ მიზანს შრომის ბაზრის მოთხოვნების დაკმაყოფილება წარმოადგენს, გამომდინარე იქიდან, რომ მიწოდებული კადრი ყოველთვის ვერ აკმაყოფილებს შრომის ბაზრას, რაც გამოწვეულია კადრების სიმცირით. სწორედ ამიტომ აძლევს სახელმწიფო შანსს თითოეულ ადამიანს პროფესიულ საგანმანათლებლო დაწესებულებებში სრული დაფინანსებით შეისწავლოს ის კონკრეტული სპეციალობა, რომელიც მათ ინტერესს წარმოადგენს. სწორედ ამ შანსის გამოსაყენებლად აბარებს ადამიანი კონკრეტულ კოლეჯში და იღებს შესაბამის ცოდნას. ცოდნის მიღებასთან მიმართებით გარკვეული მიგნებები იკვეთება მოცემულ სტატიაში. კერძოდ, ყურადღება გამახვილებულია პროფესიულ მასწავლებელთა ციფრულ უნარებზე, რაც დღევანდელი მდგომარებით, ჩანს, რომ არცთუ ისე სახარბიელოა.

ძირითადი ნაწილი

სწავლების პროცესში მასწავლებლის როლი უმნიშვნელოვანესია. წლების განმავლობაში სამუშაო ჯგუფის მუშაობის შედეგად ჩამოყალიბდა სტანდარტები, რომლებსაც უნდა აკმაყოფილებდეს მასწავლებელი. საქართველოს განათლების, მეცნიერებისა და ახალგაზრდობის მინისტრის 2026 წლის 10 მარტის №31/ნ ბრძანებით დამტკიცდა პროფესიული განათლების მასწავლებლის სტანდარტი.

პროფესიული განათლების მასწავლებლისთვის განსაზღვრულია 6 სტანდარტი, ესენია:

სტანდარტი 1. ანალიზი და დაგეგმვა – დარგის განვითარების უახლესი ტენდენციების, განახლებული ცოდნისა და ტექნოლოგიების, მათ შორის, სწავლა-სწავლების ახალი მეთოდოლოგიისა და პროფესიული განათლების სტუდენტთა/მსმენელთა ინდივიდუალური საჭიროებების ანალიზის საფუძველზე, სასწავლო პროცესის დაგეგმვა, კოლეგებთან თანამშრომლობით, შესაბამისი მარეგულირებელი აქტების მოთხოვნების გათვალისწინებით;

სტანდარტი 2. სასწავლო გარემოს მოწყობა – უსაფრთხო, პოზიტიური და პროფესიული განათლების სტუდენტის/მსმენელის მხარდაჭერაზე ორიენტირებული სასწავლო გარემოს შექმნა ინკლუზიური და თანაბრად ხელმისაწვდომი სასწავლო პროცესის უზრუნველსაყოფად და სწავლების შედეგების მისაღწევად;

სტანდარტი 3. სასწავლო პროცესის წარმართვა – პროფესიული განათლების სტუდენტზე/მსმენელზე, მათ შორის სხვადასხვა საჭიროების მქონე პროფესიულ სტუდენტზე/მსმენელზე, ორიენტირებული სწავლა-სწავლების პროცესის წარმართვა სასწავლო გეგმის და სწავლების შედეგების შესაბამისად, თანამედროვე/მრავალფეროვანი მეთოდების, ტექნოლოგიებისა და სასწავლო რესურსების გამოყენებით;

სტანდარტი 4. პროფესიული სტუდენტის/მსმენელის მიღწევების შეფასება – პროგრამისა და სწავლების შედეგების შესაბამისი შეფასების ინსტრუმენტების შერჩევა, შექმნა/ადაპტირება და გამოყენება; პროფესიული სტუდენტის/მსმენელის შეფასების შედეგების ანალიზი, საჭიროებისამებრ უკუკავშირის მიწოდება მათი ინდივიდუალური საჭიროებების გათვალისწინებით;

სტანდარტი 5. ეთიკური და ეფექტიანი სამუშაო ურთიერთობების ჩამოყალიბება – პროფესიულ სტუდენტთან/მსმენელთან, კოლეგებთან და სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან თანამშრომლობითი, საქმიანი, ეთიკური და ეფექტიანი ურთიერთობის წარმართვა;

სტანდარტი 6. საკუთარ პროფესიულ განვითარებაზე ზრუნვა – პროფესიის მიმართ წაყენებული მოთხოვნებისა და საკუთარი საქმიანობის ანალიზის საფუძველზე უწყვეტ პროფესიულ განვითარებაზე ზრუნვა.

ზემოაღნიშნულ სტანდარტებს თანდართული აქვს დაზუსტებები, რომელთაგან რამდენიმე კომპონენტი მოითხოვს პროფესიული განათლების მასწავლებლის კომპეტენციებს თანამედროვე ტექნოლოგიური განვითარების მიმართულებით. ესენია: პირველი სტანდარტის 1.2 და 1.5 კომპონენტი; მეორე სტანდარტის 2.2 კომპონენტი; მესამე სტანდარტის 3.2 კომპონენტი.

დღესდღეობით ერთ ერთ პრობლემურ საკითხად პროფესიულ განათლებაში სწორედ ტექნოლოგიების გამოყენება დგას. მასწავლებელი ხშირად მიჰყვება სწავლების ძველებურ მეთოდებს, რაც გულისხმობს სტანდარტულ ლექციას. თანამედროვე სწავლების მეთოდები კი ითვალისწინებს ბევრად ფართო მიდგომებს, როგორებიცაა მაგალითად:

1. **Flipped Classroom** – აღნიშნული მიდგომა ითვალისწინებს თეორიულ სწავლებას სახლში, სტუდენტს გადაეცემა თეორიული მასალა, რომელსაც სახლში უნდა გაეცნოს, ხოლო აუდიტორიაში უშუალოდ ხდება პრაქტიკული მეცადონეობა, რაც

მეტ უნარებს განუვითარებს სტუდენტს კონკრეტულ პროგრამაზე.

2. Gamification – გეიმიფიკაცია არის მიდგომა სადაც თამაშის ელემენტებია ჩართული. კონკრეტულ თემატიკასთან დაკავშირებით მასწავლებელმა შეიძლება შესთავაზოს სტუდენტს თამაშები, საბოლოოდ კი მას ენიჭება ქულები, დონეები და ა.შ. ეს თავისთავად მოქმედებს სტუდენტის მოტივაციის ამაღლებაზე და იწვევს მეტ ინტერესს სწავლის მიმართ. თამაშის შედეგად მიღებულ ქულებს შეუძლია რამდენიმე სასარგებლო შესაძლებლობა შეიტანოს სწავლა-სწავლების პროცესში, მაგალითად:

შეუზღუდავი ქულები – ტრადიციული შეფასების სისტემის თანახმად ქულები გროვდება იმ მიზნით, რომ სასწავლო კურსის სწავლების შედეგების 100% იყოს მიღწევადი, გეიმიფიკაციის მეთოდით კი ქულები გროვდება კონკრეტული შედეგის გარეშე, ანუ ეს არის განმავითარებელი შეფასება.

მოქნილი მიზნები: სტუდენტს ეძლევა ქულების დაგროვების მრავალი შესაძლებლობა, ხოლო მასწავლებელს შეუძლია კურსის ისე სტრუქტურირება, რომ მან ან დააგროვონ იმდენი ქულა, რამდენიც სურს, ან შეასრულოს გარკვეული რაოდენობის დავალება სასურველი ქულების მისაღებად.

სტუდენტის არჩევანი: სტუდენტს შეუძლია ქულების დაგროვება რეფლექსიურ აქტივობებზე ფოკუსირებით, რამდენიმე ტესტის შევსებით ან კურსისთვის შესაბამისი ნებისმიერი სხვა აქტივობით.

3. Blended Learning (შერეული სწავლება) – აღნიშნული ტიპის სწავლება მეტ-ნაკლებად დამკვიდრებულია დღევანდელ საგანმანათლებლო სივრცეში. მეთოდი ითვალისწინებს როგორც დას-

წრებულ რეჟიმში, ისე ონლაინფორმატით სწავლებას.

4. E-learning – ელექტრონული სწავლება, რომელიც უმეტესად ხორციელდება Moodle პლატფორმის საშუალებით. აღნიშნული პლატფორმა 2001 წელს შეიქმნა და გამოიყენება სწავლა-სწავლებისთვის, ახალი შესაძლებლობებისა და კვალიფიკაციების შეძენისთვის.

ელექტრონულმა სწავლებამ ახალი სახე შესძინა განათლების სისტემას. სწავლების პროცესი გახდა:

- მეტად მოქნილი და ხელმისაწვდომი;
- საშუალება მისცა პერსონალიზებული სასწავლო გამოცდილების მიღებას;
- ხელი შეუწყო თანამშრომლობას – სტუდენტს აქვს შესაძლებლობა, ურთიერთობდეს თანატოლებთან და მასწავლებლებთან მთელი მსოფლიოდან, რაც ქმნის გამდიდრებულ სასწავლო გარემოს, რომელიც ავითარებს მის სოციალურ უნარებს.

ვინაიდან ციფრული კომპეტენცია განათლებაში ტექნოლოგიების ინტეგრაციისთვის რელევანტური და გავლენიანია (Hatlevik, 2017), რამდენიმე კვლევა ფოკუსირებულია იმ ფაქტორების იდენტიფიცირებაზე, რომლებიც მის განვითარებას უწყობს ხელს. მათ შორის, შესწავლილია მასწავლებლების წარსული და პიროვნული მახასიათებლები (მაგ., ასაკი, სქესი, დამოკიდებულებები, შეხედულებები) და დაწესებულებასთან დაკავშირებული ფაქტორები (მაგ., საგანმანათლებლო დაწესებულების განვითარება, ტექნიკური ინფრასტრუქტურის ხელმისაწვდომობა). თანამედროვე პროფესიული საგანმანათლებლო დაწესებულებები (კოლეჯები) აღჭურვილია ყველა საჭირო რესურსით, შესაბამი-

სად, პროფესიული განათლების მასწავლებელს რაიმე წინაღობა ამ მიმართულებით არ აქვს. მასწავლებელთა ძირითადი პრობლემა ტექნოლოგიასთან ურთიერთობაა, სწორედ ამიტომ, საჭიროა მომზადდეს საპროექტო წინადადება და პროექტის ფარგლებში პროფესიული განათლების მასწავლებლები დატრენინგდნენ ციფრული მიმართულებით. ტრენინგის მიზანი იქნება გამოუმუშაოს მასწავლებელს ის უნარები, რაც მას დაეხმარება კომპიუტერთან, ინტერნეტთან და ზოგადად ციფრულ პლატფორმებთან მუშაობაში, კომპიუტერულ უნარებთან ერთად ყურადღება უნდა გამახვილდეს სასწავლო პროცესში ტექნოლოგიების ინტეგრაციის მიმართულებით. აგრეთვე დღესდღეობით საკმაოდ აქტუალურია AI (ხელოვნური ინტელექტი) მიმართულების ცოდნა ეს არ იქნება მხოლოდ „ინსტრუმენტების“ ცოდნა, ეს იქნება ერთგვარი შერწყმა პედაგოგიკის, ეთიკის და პრაქტიკის. ხელოვნური ინტელექტის დანერგვა მასწავლებელს ბევრად გაუადვილებს სალექციო პროცესის დაგეგმვას და გაძლიერებს. ამ საშუალებით შესაძლებელია დაიგეგ-

მოს ლექციის თემატიკა, სპეციფიკური რუბრიკები, დიფერენცირებული დავალებები, პრეზენტაციები და სხვა.

დასკვნა

თანამედროვე მსოფლიოში დღითიდღე უფრო მეტად მნიშვნელოვანი ხდება ციფრული კომპეტენციები. თითოეულმა ჩვენგანმა ფეხი უნდა აუწყოს ამ დინებას, განსაკუთრებით კი საგანმანათლებლო სექტორმა.

როგორც სტატიაში აღინიშნა, პროფესიული განათლების მასწავლებლის მომზადება/გადამზადება უმნიშვნელოვანესია დღევანდელი პროფესიული განათლების სისტემაში. ეს მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს ხარისხიანი განათლების განვითარებას.

ციფრული უნარები, რომლებსაც მასწავლებელი შეიძენს, მისცემს მას შესაძლებლობას შექმნას თანამედროვე სასწავლო გარემო, გახდეს უფრო მოქნილი და კონკურენტუნარიანი თანამედროვე საგანმანათლებლო ბაზარზე.

ლიტერატურა

1. Minister of Education, Science and Youth of Georgia. (2026). *Professional standard for vocational education teachers* (Standard No. 31/N). Tbilisi: Minister of Education, Science and Youth of Georgia.
2. Landers, R. N., & Landers, A. K. (2015). An empirical test of the theory of gamified learning: The effect of leaderboards on time-on-task and academic performance. *Simulation & Gaming*, 45(6), 769–785. <https://doi.org/10.1177/1046878114563662>
3. Kimi, P. (2026, January 7). *What is blended learning? Models, implementation, and the future of education*.
4. Cortés, M. (2024, November 19). *What is e-learning and how is it reshaping education?*
5. Alberto, A. P. C., Chiara, A., & Martina, R. (2022). How digitalised are vocational teachers? Assessing digital competence in vocational education and looking at its underlying factors.

UDC 377.8

SCOPUS CODE 3304

<https://doi.org/10.36073/1512-0996-2026-3-239-244>

The Digital Skills Gap Among Vocational Education Teachers

Tea Chkhikvadze

Georgian Technical University, Faculty of Business Technologies, Doctoral Student,
Georgia

E-mail: teatea093@gmail.com

Reviewers:

T. Revazishvili, Georgian Technical University, Faculty of Business Technologies, Department of Public Management and Electronic business, Visiting Professor

E-mail: t.revazishvili@gtu.ge

T. Menabde, Georgian Technical University, Faculty of Informatics and Control Systems, Professor

E-mail: t.menabde@gtu.ge

Abstract. Vocational education plays a crucial role in economic development and workforce preparation. Consequently, both government institutions and other stakeholders should contribute to the advancement of this sector. Currently, the vocational education system in Georgia faces several challenges, one of which is the insufficient level of digital competence among vocational teachers. This issue can be examined from two main perspectives: 1) vocational teachers' ability to integrate modern teaching methods and digital technologies into the learning process, and 2) their capacity to effectively manage administrative and bureaucratic tasks through digital tools.

Students frequently express a preference for more innovative and technology-enhanced instructional approaches, as these methods tend to increase engagement and motivation. Teachers' Digital Competence (TDC) is considered a key prerequisite for the effective integration of technology into educational practice and is influenced by both individual and contextual factors. Despite its growing importance, research on digital competence within the field of vocational education remains relatively limited.

In recent years, digitalization has become a central focus of educational policy worldwide. This trend is particularly evident in the Vocational Education and Training (VET) sector, which has traditionally served the dual purpose of supporting economic development and educational advancement. The increasing emphasis on the digital economy has further strengthened policy interest in education, especially vocational education, as a critical mechanism for developing the skills required in contemporary labor markets.

Keywords: College; Digital Competence; Standard; Vocational Education.

განხილვის თარიღი 28.05.2026

შემოსვლის თარიღი 12.06.2026

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 25.09.2026